

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Project 'Wijze Weters' Draaideurmodel

Pastoor De Vosstraat 19
2180 Ekeren
tel. 03 541 14 28
fax. 03 541 91 73

IBAN KA: BE69 0682 3286 3378
BIC KA: GKCCBEBB
IBAN MS: BE80 0682 3286 3277
BIC MS: GKCCBEBB

directie@ka-ekeren.be

1. Identificatie van de voorbeeldpraktijk

KA Ekeren erkent de nood van een aangepast, flexibel rooster voor cognitief sterk functionerende leerlingen en heeft daarom een 'draaideurmodel'¹ ingevoerd. Met dit programma kunnen leerlingen gedurende een bepaalde tijd de reguliere lessen verlaten (min 1 lesuur) en zij kiezen grotendeels zelf tijdens welke vakken dit beste gebeurt. In de vrij gekomen tijd gaan ze aan de slag met hun eigen project, onder begeleiding van een coach. Daarnaast kunnen ze tijdens eender welke les verder werken aan het project als de vakleerkracht hiertoe de toestemming geeft of hen hiertoe aanmoedigt. Leerlingen worden geselecteerd op basis van een uitgebreide screening. Dit model kreeg de naam 'Wijze Wetters' en past binnen de 'Talentontwikkeling'² van de school en binnen de visie op cognitief sterk functioneren. Het model talentontwikkeling ziet er zo uit:

¹ Draaideurmodel gebaseerd op Renzulli, zie onderbouwing

² Gebaseerd op kwadrant van Talentstimuleren.nl

<https://talentstimuleren.nl/onderwijs/havo-vwo/arrangementen-schoolorportretten/profileer-je-talent>

1.1 Fase van het zorgcontinuüm

Basiszorg en verhoogde zorg

2. Beschrijving van de voorbeeldpraktijk

2.1 Doelgroep

2.1.1 Beschrijving doelgroep

De doelgroep betreft cognitief sterk functionerende leerlingen uit de zes jaren in de drie graden van de school (finaliteit doorstroom) die

- uit de pool cognitief sterk functionerende leerlingen komen,
- aangeven dat ze nood hebben aan (tijdelijk) verrijking buiten de klas,
- in staat zijn om leerstof versneld en zelfstandig te verwerken,
- een specifieke interesse in een bepaald thema, vakgebied, onderwerp vertonen,
- en die zich op dit gebied willen verdiepen of iets daarbinnen willen onderzoeken.

2.1.2 Bepaling van de doelgroep

De doelgroep wordt bepaald op basis van een handelingsgericht procedure:

Dataverzameling – fase overzicht

- Verzamelen van gegevens van de basisschool: Basofiche, Google Forms, intakegesprek.
- Informatie uit de taalscreening DIATAAL met aanvullingen van leerkrachten.
- Verzamelen data resultaten, opmerkingen en leerkenmerken tijdens klassenraden.
- Informatie uit leerlingcontacten: leerlingen beantwoorden vragen met betrekking tot leren, welbevinden en de nood aan verdieping of verbreding.
- Informatie uit het leerlingvolgsysteem.

Op basis van al deze informatie wordt een voorlopige lijst (pool) opgesteld.

Onderwijsbehoeften en motivatie – fase inzicht

De onderwijsbehoeften worden vastgelegd tijdens een individueel gesprek met de leerling en/of op basis van een enquête via Google Forms. Leerlingen reflecteren over hun leerproces en leerstrategieën, hun abstract en creërend denkvermogen en andere leerkenmerken³. Ze benoemen hun interesses en sterktes. Er wordt gepeild naar mogelijke behoefte aan verdieping en/of compacting⁴ van leerstof.

Betrekken lerarenteam

Wat leerkrachten observeren in het klasgebeuren vormt de leidraad: toont de leerling diep inzicht in de leerstof, verwerkt de leerling de leerstof sneller dan de gemiddelde leerling, beschikt de leerling volgens hen over een sterk geheugen, hoe gaat de leerling om met fouten, ...? Deze elementen spelen mee in het beoordelen of een leerling baat heeft bij het project Wijze Wetters en dit ook aan kan (vb organisatorisch). Het kan evengoed zijn dat de leerling meer nood heeft aan verdieping in één of meerdere lessen (soms zijn ze erg terughoudend om deel te nemen aan dit project) of aan andere zaken. Alle informatie wordt in de pool verzameld.

Leraren geven toestemming voor deelname aan het project Wijze Wetters.

Planning en concretisering – fase uitzicht

Als beslist is dat een leerling wil en kan deelnemen aan het project, geeft de leerling aan welke meeruursvakken hij/zij in kortere tijd kan verwerken. De leerling kan de klas verlaten op de momenten op een moment dat er een coach aanwezig is. Tijdens andere momenten kan de leerling zelfstandig in de klas verder werken aan het project (Het schooljaar 2021 – 2022 negen mogelijke momenten, in 2022-2023 zes). Leerlingen hebben een vaste coach gedurende het hele schooljaar. Vervolgens vindt er een afstemming plaats met de individuele vakleerkracht(en) die de betrokken leerling een uur minder zullen zien. De individuele

³ Zie <https://elearning.projecttalent.be/topic/sterke-cognitieve-vaardigheden/>

⁴ Compacten is het schrappen van overbodige instructie- en oefentijd

leerkracht geeft expliciet de toestemming. Hij of zij schat in of de leerling in staat is om de gemiste leerstof zelfstandig bij te werken.

Betrekken ouders – fase inzicht en uitzicht

Op het moment dat een eerste overzichtslijst is bekomen (verzamelen van data), wordt aan de ouders een enquête bezorgd. Zij beantwoorden vragen met betrekking tot de leer- en persoonskenmerken van hun kind. Er wordt eveneens gepeild in welke mate zij vinden dat hun kind baat heeft bij een mogelijke deelname aan het Project Wijze Wetters.

Op deze manier ontstaat een breed beeld van leerlingen en hun noden. Ouders van leerlingen die aan het project deelnemen, krijgen een brief met uitgebreide informatie over het project. Pas wanneer de ouders hiervoor hun toestemming geven, start voor de leerling het project.

Evaluatie – fase borgen en bijsturen

Elk traject wordt op het einde geëvalueerd door de leerling zelf én door de ouders. Leerlingen doen dit via een planningsdocument tijdens de coachingsmomenten en met een enquête op het einde van het schooljaar. Ouders ontvangen een enquête via Google Forms. De analyse wordt teruggekoppeld naar de leerkrachten op de personeelsvergadering van juni.

2.1.3 Betrokkenheid doelgroep

De onderwijsbehoeften van het moment zijn leidend: de gesprekken met de leerlingen leiden tot het bepalen van de noden van de leerling. Er wordt veel belang gehecht aan dialoog, spreken mét de leerling. Leerlingen van de lagere jaren hebben doorgaans meer behoefte creatieve opdrachten waarin ze samen werken. We merkten gaande weg dat in de hogere jaren meer behoefte is aan uitbreiding en verdieping van specifieke leerstof die buiten hun curriculum valt. Bovendien werken oudere leerlingen vaker liever alleen. De ideeën van leerlingen leiden tot andere invullingen, vb contacten met organisaties of andere scholen, mogelijkheden om zonder coach apart te werken, ...

2.2 Doel

2.2.1 Hoofddoel

De betrokkenheid en motivatie verhogen of versterken doordat leerlingen zich verdiepen in specifieke talenten.

2.2.2 Subdoelen

1. De leerling helpen ontdekken waar zijn/haar niche of specifiek talent zit.
2. Een kans geven om op een bepaald moment, volgens de behoefte van de leerling, te presteren op een eigen gekozen gebied waarbij aspecten zoals originaliteit, open geest, nieuwsgierigheid, discipline, (samenwerking), concentratie, fantasie en verbeeldingsvermogen aan bod kunnen komen en waarin de leerling zich goed voelt.
3. Zo veel mogelijk leerlingen die er behoefte aan hebben laten deelnemen. We kijken verder dan resultaten of begaafdheid. Zowel leerlingen die sterk zijn in een vak maar niet noodzakelijk erin begaafd zijn als leerlingen die begaafd zijn maar niet altijd sterk presteren komen in aanmerking. Deze uitgangspunten (niet op basis van punten of IQ score) nemen het 'elitaire' karakter weg dat vaak soms (hoog)begaafdheid hangt.
4. Tegemoetkomen aan de behoefte van autonomie, competentie en verbinding waardoor de motivatie verhoogt.

2.3 Aanpak

2.3.1 Algemene opzet van de voorbeeldpraktijk

Dit project stoelt op het draaideurmodel ('Revolving door') van de Amerikaanse begaafdheidsonderzoeker Joseph Renzulli (1982, Renzulli) en behoudt zoveel mogelijk van de oorspronkelijke elementen van dit model.

In de oorspronkelijke opzet van ruim 15 jaar geleden namen slechts een vijftiental leerlingen uit de eerste graad deel. Gedurende twee lesuren op een vaste namiddag werd een uitdagend en gevarieerd aanbod gecreëerd. De laatste jaren heeft het project een nieuwe naam gekregen, de

Wijze Wetters, zijn er meerdere collega's betrokken die de leerlingen coachen en kunnen leerlingen van alle jaren deelnemen. Er is geen vast aanbod voor de groep, leerlingen kunnen werken aan een 'eigen project' en dit is heel ruim gedefinieerd. Oorspronkelijk werd voornamelijk herhalingsleerstof gegeven tijdens de lesuren waarop de leerlingen uit de reguliere lessen gingen zodat ze niets substantieel misten. Doordat de werking fel is uitgebreid, is dit niet meer haalbaar.

Beschikbaarheid coaches:

	donderdag	vrijdag
Lesuur 1		
Lesuur 2		Lkt 2
Lesuur 3		Lkt 2
Lesuur 4	Lkt 1	Lkt 3
Lesuur 5	Lkt 1	Lkt 3

Elke coach heeft een eigen groep leerlingen en zit in een specifiek lokaal. Door de brede screening kunnen veel leerlingen deelnemen aan het project (50 à 70 leerlingen gelijktijdig).

Voorbeeld van een aanwezigheidsrooster:

coach	dag	uur	lokaal	naam leerling	klas	wat	14-Jan	21-Jan	28-Jan
	vr	2	OLC		1d	eigen project			
	vr	2	OLC		1d	eigen project			
	vr	2	OLC		1d	eigen project			
	vr	2	OLC		2Kta	eigen project			
	vr	2	OLC		2Kta	eigen project			
	vr	2	OLC		2Kta	eigen project			
	vr	2	OLC		2Kta	eigen project			
	vr	2	OLC		3L	examencommiss			
	vr	3	OLC		1c	eigen project			
	vr	3	OLC		1c	eigen project			
	vr	3	OLC		1c	eigen project			
	vr	3	OLC		1e	eigen project			
	vr	3	OLC		1e	eigen project			
	vr	3	OLC		1f	eigen project			
	vr	3	OLC		1f	eigen project			
	vr	3	OLC		1f	eigen project			
	vr	3	OLC		1h	eigen project			
	vr	3	OLC		1h	eigen project			
	vr	3	OLC		1h	eigen project			
	vr	3	OLC		1h	eigen project			
	vr	3	OLC		1h	eigen project			
	vr	3	OLC		3Nwb	eigen project			
	vr	3	OLC		3NWd	eigen project			
	vr	3	OLC		4 L	uitbreiding wisk ;			
	vr	3	OLC		4 L				
	vr	3	OLC		4l	uitbreiding wisk ;			
	vr	3	OLC		3EWa	examencommiss			
	vr	3	OLC		3L	examencommiss			

2.3.2 Concrete inhoud van de voorbeeldpraktijk

Het concept kent een aantal unieke kenmerken:

Leerlingen krijgen zelf veel verantwoordelijkheid en autonomie.

Omdat er op verschillende momenten coaches ter beschikking zijn, bepalen zij zelf grotendeels tijdens welk meeruursvak ze deelnemen aan het project. Veel leerlingen laten zich leiden door hun resultaten. Toch worden door leerkrachten ook leerlingen gestimuleerd om deel te nemen die sterk onderpresteren in de hoop dat deelname een boost kan geven aan hun motivatie.

Autonomie geldt ook voor de keuze en aard van het project: er worden geen 'lessen' gegeven, leerlingen bepalen geheel zelf het doel en worden in hun leerproces gecoacht.

Kiezen van een project.

Bij leerlingen uit de eerste graad is er meer ondersteuning nodig om de keuze te kunnen afbakenen en om het doel te kunnen bepalen. In eerste instantie geven zij hun interessegebieden aan, vb ruimte, dieren, muziek, ... dit zijn doorgaans heel ruime concepten. De coach helpt hen om tot een afgebakend haalbaar project te komen. Voor de eerste jaars wordt een termijn van 4 à 5 weken voorzien waarbinnen een eerste keer een project gerealiseerd moet worden. Elke leerling heeft een eigen planningsdocument in Google Classroom. Vaak wordt er met een onderzoeksvraag gewerkt en komen verschillende onderzoekscompetenties aan bod. De leerling vult eveneens in wat hij/zij ermee wil bereiken (verwachting).

evaluatie verrijking			
naam:	<input type="text"/>	startdatum	<input type="text"/>
voornaam:	<input type="text"/>	activiteit (onderwerp)	<input type="text"/>
klas:	<input type="text"/>	coach	<input type="text"/>
soort activiteit	projectwerk	werkvorm	<input type="text"/>
1. Voorbereidingsfase			
Toestemming van de ouders	<input type="text"/>	lesuur	tijdens het vak
werkmomenten	<input type="text"/>	lesuur	tijdens het vak
Onderzoeksvraag	<input type="text"/>		
Verwachtingen:	<input type="text"/>		
Hoe zal het eindresultaat eruit zien?	<input type="text"/>		

Voorbeeld van een ingevulde startfase:

1. Voorbereidingsfase			
Toestemming van de ouders werkmomenten	ok		
	vr	6de	lesuur tijdens het vak
	vr	7de	lesuur tijdens het vak
doel(en)	Nieuwe dingen leren en iets bereiken over mijn interesses		
Verwachtingen:	Het bordspel afwerken Nieuwe dingen te weten komen over de ruimte		
Hoe zal het eindresultaat eruit zien? Wat is je onderzoeksvraag? Wat is je einddoel?			
Het eindresultaat wordt een prachtig bordspel met het thema RUIJTE			

Uitwerking project:

Leerlingen kunnen steeds verder werken aan hun project op andere momenten, bijvoorbeeld als ze sneller klaar zijn met bepaalde oefeningen of als de leerkracht oordeelt dat een bepaald deel teveel herhaling is voor de leerling.

Alle leerlingen in de school werken op chromebooks tijdens de reguliere lessen. Dit geeft meer mogelijkheden om samen te werken aan een project, ook al zitten de leerlingen niet fysiek samen.

Waaier aan mogelijkheden:

Voorbeelden van projecten zijn: een eigen spel ontwerpen, een les Frans geven over een bepaald onderwerp in een basisschool, leren programmeren in Python, extra uitbreiding van een vak zoals bepaalde onderdelen binnen biologie die niet behandeld worden in de reguliere lessen of zelfs een extra vak opnemen, een wetenschappelijke proef uitvoeren, een filmpje maken over iets, een boekje, een stopmotionfilm,

Reflectie

Leerlingen worden individueel gecoacht op een vast uur en reflecteren regelmatig samen met de coach over de eigen leerdoelen, de gewenste resultaten en de effecten. Zij versterken hun metacognitieve vaardigheden. Alle reflecties en evaluaties gebeuren in hetzelfde planningsdocument. Hieronder een voorbeeld van een tussentijdse reflectie:

Planning	Deadline	Datum
proefje hebben uitgekozen	donderdag 3/2/	donderdag 3/
PPT afwerken	10/03	vrijdag 4/2/22
proefjes materiaal meenemen oefenen	24/02	
lesgeven	29/04/2022	
Teksten leren en proefjes leren		
teksten nakijken	24/02	

Tussentijdse evaluatie

We hebben nog niet alles gedaan 10/03

Wat ben je aan het leren?

Alles op tijd doen
samenwerken en lesgeven aan leerlingen

Hoe ervaar je de moeilijkheidsgraad van het werk?
Het werk is....

net moeilijk genoeg

Waar sta je nu (in planning)

Ik heb 2 proefjes
Ik heb mijn tekst
we zijn bijna klaar

Samen met ontwikkelingsgelijken.

Leerlingen zitten samen met leerlingen van andere leeftijdsgroepen. Dit is een bewuste keuze van de school. We spelen in op de behoefte van verbinding met ontwikkelingsgelijken en op de behoefte om te kunnen 'sparren' met andere leerlingen die dezelfde interesses hebben. Leerlingen kunnen op voorhand aangeven of ze alleen willen werken of samen en geven aan of ze met leerlingen van verschillende leeftijden willen werken of niet.

Leerlingen kunnen tijdelijk deelnemen: wanneer een project is afgerond en zij geen nieuw project wensen op te starten, kunnen zij gewoon terug aansluiten op de lessen. Het is dus letterlijk een 'draaideur'. In schooljaar 2022-2023 participeren tussen 50 tot 70 leerlingen.

Eindevaluatie

Tot slot reflecteren de leerlingen op het proces en het resultaat. Hieronder een eenvoudig ingevuld voorbeeld:

ankerschool
cognitief sterk functionerende leerlingen

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

3. reflectiefase

Welke verwachtingen zijn gerealiseerd?

Ik heb mijn samenwerking verbeterd met mijn groepsgenoten.

Wij hebben ook allemaal lesgegeven in het 1ste middelbaar.

Op welke manier heb je naar het eindproduct toegewerkt?

Voorbereiding gemaakt, afgesproken met leerkrachten, proeven uitgetest, les voorgedaan aan coach.

Welke obstakels kwam je tegen?

Afwezigheid medeleerlingen, les verzetten wegens andere planning.

Waar ben je het meest trots op?

Kalm blijven tijdens het lesgeven

De leerlingen onder bedwang houden :).

Wat vond je moeilijk/ wat vond je juist makkelijk?

De proeven opzoeken en uitvoeren, zeer makkelijk.

Het voorbereiden van de les net ervoor was wat moeilijker, ik had ook stress.

Wat zijn je wensen voor de komende periode/volgend schooljaar?

Beter leren organiseren er regelen van zaken.

Beter tijd leren vullen tijdens de les.

Zij evalueren net zoals de ouders ook op het einde van het schooljaar de hele werking zodat er kan bijgestuurd worden (zie hieronder fragment in Google forms). Daarnaast wordt bijgestuurd op basis van onderzoeksresultaten: de school participeert meermaals per jaar in onderzoeken en volgt recente wetenschappelijke studies op om met kritische blik de eigen werking bij te kunnen sturen.

Pastoor De Vosstraat 19
2180 Ekeren
tel. 03 541 14 28
fax. 03 541 91 73

IBAN KA: BE69 0682 3286 3378
BIC KA: GKCCBEBB
IBAN MS: BE80 0682 3286 3277
BIC MS: GKCCBEBB

directie@ka-ekeren.be

Evaluatie cognitief sterk functionerende leerlingen

Met deze bevraging willen we peilen naar de tevredenheid en de noden voor leerlingen die cognitief sterk functioneren op onze school.

E-mailadres *

Geldig e-mailadres

Dit formulier verzamelt e-mailadressen. [Instellingen wijzigen](#)

Naam van je zoon/dochter

Kort antwoord

Korte antwoordtekst

Verplicht

Uw zoon/dochter heeft deelgenomen aan *

- het project Wijze Wetters (en ging 1 uur uit de klas)
- het volgen van een vak vooraf in het hoger onderwijs
- andere

Wat voor effect had het projectuur op

	heel positief	eerder positief	geen effect	eerder negatief	heel negatief
de motivatie	☐	☐	☐	☐	☐
het welbevinden	☐	☐	☐	☐	☐
de werkdruk	☐	☐	☐	☐	☐

Licht hieronder je antwoord toe

Tekst lang antwoord

Hoe ervaarde je de begeleiding (coaching) van je kind *

	1	2	3	4	5	
heel positief	☐	☐	☐	☐	☐	heel negatief

Licht je antwoord hieronder toe

Tekst lang antwoord

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

Op welke manier kunnen wij uw kind beter ondersteunen? Waar kan de school in verbeteren? wat zijn de noden van uw kind?

Tekst lang antwoord

Wenst u graag een gesprek met iemand op school? (Indien u ja antwoordt, contacteren wij u)

Ja

Nee

Na sectie 3 Ga naar sectie 5 (Dank je!)

3. Uitvoering

3.1 Materialen

Afhankelijk van het gekozen project zijn er verschillende materialen nodig. Elke leerling beschikt over een eigen chromebook. Daarnaast is er uitbreiding wiskunde voorzien voor degene die dat wensen (Vierkant reeks, Zebra reeks). Leerlingen die tijdens de projectmomenten een specifiek vak/vaardigheid willen studeren, dienen daarvoor soms de werkboeken aan te schaffen (vb Programmeren in Python, een werkboek economie, ...). Verder trachten we steeds schoolmateriaal te gebruiken voor de projecten waarbij concreet materiaal voor nodig is (vb spelbord maken, ...) of verzamelen de leerlingen via thuis extra materiaal in.

3.2 Opleiding en competenties van de uitvoerders

De coaches zijn leerkrachten die heel gemotiveerd zijn om deze taak op zich te nemen, hebben een brede kijk om talentontwikkeling en zijn geïnteresseerd om wetenschappelijk onderbouwde parkijken toe te passen en kunne er kritisch op reflecteren. Een startende coach dient zich eerst de basis inzake cognitief sterk functioneren eigen te maken (indien daar nog niet zoveel notie over is) en bekwaamt zich continu verder in de materie. Vervolgens doen zij screenings, gesprekken met leerlingen, afstemmen met vakcollega's, voorbereidingen van klassenraden en het coachen zelf.

Pastoor De Vosstraat 19
2180 Ekeren
tel. 03 541 14 28
fax. 03 541 91 73

IBAN KA: BE69 0682 3286 3378
BIC KA: GKCCBEBB
IBAN MS: BE80 0682 3286 3277
BIC MS: GKCCBEBB

directie@ka-ekeren.be

Iedere coach heeft een groep leerlingen. Daarnaast is er een coördinator die het hele project aanstuurt. Gedurende het jaar kunnen leerlingen in- of uitstappen. De coaches nemen ook de evaluatie op zich. Tijdens een info- avond in januari zijn zij aanwezig om zich voor te stellen en eventuele vragen te beantwoorden, tijdens de opendeurdag en het toonmoment in mei begeleiden zij hun leerlingen.

3.3 Randvoorwaarden

Beleid:

De school

- faciliteert in uren voor coaching. Er wordt elk jaar gezocht naar een evenwicht tussen uren voor remediëring en uren voor uitbreiding/verdieping.
- faciliteert in ruimte waar de leerlingen aan de slag kunnen met hun coaches.
- stimuleert ouders om bij intake gesprekken noden en sterktes kenbaar te maken.
- zorgt voor een open communicatie (intern en extern).

Coaches:

De coaches dienen zelf aan te geven dat zij deze uren wensen op te nemen omdat zij affiniteit hebben met de doelgroep. Zij zijn open minded en bereid om de werking steeds te optimaliseren vanuit een kritische maar onderbouwde blik

Leerlingen:

Leerlingen die in het project 'Wijze Wetters' stappen en één of meer uren uit lessen gaan

- behoren tot de groep cognitief sterk functionerende leerlingen
- zijn in staat zijn de leerstof versneld te verwerken
- willen zelf aan de slag gaan binnen een eigen interessegebied

3.4 Kosten

Er zijn geen kosten aan verbonden. Het moeilijkste voor de school zijn de ambtsbevoegdheden. Bij de keuzes van de uren differentiatie (remediëring en coaching CSF leerlingen) is het ieder jaar zoeken en puzzelen om voor elke doelgroep de juiste keuzes te kunnen maken. In tegenstelling tot remediëring kunnen CSF leerlingen wel samen gezet worden omdat dit niet aan specifieke inhoud is gebonden en omdat er geen 'les' wordt gegeven. Gezien de grootte van de groep kunnen ingezette uren ook verantwoord worden.

4. Onderbouwing

4.1 Draaideurmodel

Met het draaideurmodel (Revolving Door) introduceert Renzulli in 1981 een brede manier van identificeren van de doelgroep en een programma waarin leerlingen in en uit kunnen stappen volgens behoefte (Renzulli, Reis & Smith, 1981). Beide onderdelen kennen een aantal specifieke kenmerken die in de loop van de jaren zijn verfijnd in andere onderzoeken en die voor een groot deel de basis vormen van het Project wijze Wetters op KA Ekeren.

4.1.1 Identificatie doelgroep

Renzulli stelt voor om een soort 'talentpool' op te richten die 15% tot 20% van de schoolpopulatie omvat. Voor de selectie wordt gebruik gemaakt van uitgebreide dataset. Scores op IQ testen of op prestatietesten worden nog wel meegenomen, maar belangrijk is de informatie die wordt verzameld via een soort 'sterkte test' (de 'Strength- a – Lyzer'. Hiermee wordt gekeken naar de interesses, de capaciteiten en leervoorkeuren (vb projectwerk, zelfstudie, voordracht, discussie, ...) van de leerling. Daarnaast kunnen leerkrachten en ouders leerlingen aanmelden en kunnen de leerlingen zichzelf aanmelden. Renzulli tracht ook hierdoor onderpresteerders te identificeren. Deze aanpak vormt de basis voor de grote talentpool op KA-Ekeren. Ze is verfijnd met de visie op cognitieve begaafdheid en leerkenmerken zoals door Verschueren et al. worden uitgelegd in het boek 'ontwikkelen van

cognitief talent' (Verschueren, K., Lavrijsen, J., Sypré, S., Struyf, E., Vansteenkiste, M., Soenens, B. Donche, V., 2021).

Rol vakleerkrachten

Doordat leerkrachten gevraagd worden om voortdurend alert te zijn op tekenen van cognitieve begaafdheid, zijn ze volgens Renzulli meer betrokken bij dergelijke draaideurmodellen. Leerkrachten dienen te letten op interesse, taakbetrokkenheid, vormen van creativiteit of speciale begaafdheid. Hij stelt tevens voor om bepaalde verrijkingsexperimenten in de reguliere lessen te gebruiken om mee de doelgroep te kunnen identificeren (Renzulli, 1981, 2005). Op KA Ekeren worden leerkrachten in de verschillende fasen mee betrokken: inzichten uit de reguliere lessen worden op de klassenraad besproken.

4.1.2 Aanbod volgens behoefte

Volgens het model van Renzulli krijgen leerlingen uit de pool de mogelijkheid om gedurende een bepaalde periode in een andere ruimte te gaan werken rond een specifieke topic mits zij in dat studiegebied een grote interesse tonen én er een bovengemiddelde begaafdheid in vertonen. Dit is dus een groot verschil met gewone verrijkingsklassen: leerlingen hebben zélf een heel specifieke reden om in de groep te zitten en krijgen geen standaard aanbod.

Begeleiding

Een soort coach ('sourceteacher') begeleidt hen tot hun project af is en daarna keren ze terug naar de reguliere klasgroep. Zo ontstaat er telkens weer plaats voor een andere leerling. Leerlingen die creatieve ideeën hebben en voldoende taakinzet tonen, kunnen gevorderd onderzoek doen en blijven dan in de aparte ruimte. Dit draaideurmodel veronderstelt dus een grote flexibiliteit in de roosters van de leerlingen. Op KA Ekeren voorzien we minimum 1 lesuur dat leerlingen uit de klas gaan onder begeleiding van een coach en tijdens andere vakken kunnen zij zelfstandig verder werken.

Planningsdocument

Om het leerproces van de leerling op te volgen en te ondersteunen stelt Renzulli (1981) voor om een 'management plan' te gebruiken. Dit helpt de leerling om doelen te formuleren, een focus te bepalen rond een specifiek probleem, geschikte bronnen te selecteren, etc en fungeert eveneens als een

soort contract. Op KA Ekeren is op deze basis een planningsdocument ontworpen. Leerlingen werken in Google Classroom aan hun eigen proces en dienen dit planningsdocument na afronding van hun project in.

4.2 Psychologische basisbehoeften

Leerlingen zetten zich in voor school in het algemeen of voor specifieke vakken in het bijzonder als ze voldoende gemotiveerd zijn. Indien leerlingen autonoom gemotiveerd zijn, studeren ze omdat ze dat zelf willen. Deze leerlingen hebben meer energie om diepgaand te leren en om vol te houden bij moeilijkheden dan bij leerlingen die dat niet zijn (Vansteenkiste, Zhou, Lens & Soenens, 2005). Om de autonome motivatie te kunnen bevorderen bij cognitief sterk functionerende leerlingen is het belangrijk om in te spelen op de drie psychologische basisbehoeften (Ryan en Deci, 2017). Deze drie basisbehoeften zijn autonomie, competentie en relatie (Deci & Ryan, 2000). Het draaideurmodel speelt op elk van deze aspecten in zodat de motivatie bevorderd wordt voor cognitief sterk functionerende leerlingen.

4.2.1 Interactie - relationele verbondenheid

De dynamische interacties die ontstaan als een leerling echt 'gebeten' is door een specifieke topic veronderstelt een goede ondersteuning. Individuele aandacht is noodzakelijk bij intensieve opdrachten (Renzulli, 1981). Vanuit de zelfdeterminatietheorie (Deci, Vallerand, Pelletier & Ryan, 1991) wordt de relationele verbondenheid omschreven als de behoefte aan een warme, hechte en authentieke band met anderen. Leerlingen hebben een nood aan een warme relatie met zowel hun leerkracht als met peers (Deci & Ryan, 2000). Om de band met de coach zo sterk mogelijk te maken, werken we op KA Ekeren daarom met een vaste coach voor elke leerling.

4.2.2 Competentie

Leerlingen zullen meer autonoom gemotiveerd zijn als ze zich bekwaam voelen en als ze ondervinden dat ze hun talenten kunnen ontwikkelen (Soenens, Vansteenkiste, Boncquet, Sypré, Lavrijsen, Verschueren, 2021). Om leerlingen voldoende te kunnen uitdagen helpt de coach in het

draaideurmodel Wijze Wetters met het bepalen en afbakenen van het interessegebied en bij formuleren van de onderzoeksopdracht. Het planningsdocument geeft structuur aan het proces. De coach helpt om duidelijke verwachtingen en haalbare doelen te formuleren en geeft regelmatig feedback. Deze drie aspecten zijn belangrijk tegemoet te komen in hun behoefte aan competentie (Vansteenkiste, M., 2010).

Onlosmakelijk verbonden met deze vorm van verrijking en met de behoefte aan competentie is het compacten van het curriculum. Renzulli (1981, 2015) stelt dat het noodzakelijk is om bij de implementatie van een draaideurmodel voldoende aandacht te hebben voor compacten van leerstof. Het is als het ware het stroomlijnen van het leerplan zodat cognitief sterk functionerende leerlingen geen beheerste inhoud moeten herhalen terwijl beheersing van de leerstof gegarandeerd is. Door compacting komt net tijd vrij om te werken met verrijkingstaken. (Reis, Burns & Renzulli, 1992; Renzulli, Smith & Reis, 1982, Verachtert, P., 2021). Dit is nog een aspect dat op KA Ekeren op dit moment nog onvoldoende goed is uitgewerkt waardoor leerlingen niet altijd oefeningen durven te laten vallen. Dit levert soms nog onnodig extra werk op.

4.2.3 Autonomie

Autonomie betekent dat leerlingen het gevoel hebben dat ze zelf initiatief hebben genomen, dat er ruimte is om zelf dingen uit te proberen en om zichzelf te zijn (Vansteenkiste, Soenens, Sierens & Lens, 2005 en 2007; Soenens et al., 2021). De manier waarop het project Wijze Wetters opgebouwd is, laat verregaande autonomie toe: leerlingen bepalen de topic waarin zij zich willen verdiepen, het gewenste resultaat en voor een groot deel tijdens welke vakken zij dit wensen te doen en tijdens welke zeker niet. De leerling dient dus voor dit laatste zichzelf goed te kunnen inschatten.

5. Samenvatting werkzame elementen

De belangrijkste werkzame elementen voor het draaieurproject Wijze Wetters zijn:

- Een goede identificatieprocedure waardoor alle cognitief sterk functionerende leerlingen in een Talent Pool geraken.
- Een sterk signaleringsproces waarbij de onderwijsbehoeften van deze leerlingen duidelijk zijn
- Veel autonomie geven aan leerlingen: al dan niet deelnemen, wanneer, samenwerken of niet, met wie samenwerken, ... op basis van motivatie
- Leerlingen de keuze geven om aan eigen projecten te werken en geen basispakketten voor iedereen bieden.
- Sterke coaches die de leerlingen helpen in hun proces en gerichte feedback kunnen geven
- Samenwerking met vakleerkrachten om verdiepende leerstof te kunnen bieden
- Flexibiliteit in roosters: leerlingen kunnen tijdelijk instappen
- Duidelijke beleidskeuzes in het aanstellen van de ambtsbevoegdheden.
- Vaste coaches

6. Uitkomstenmonitoring

Zie ook punt 2.3

Met behulp van een planningsdocument in Google Classroom:

- Leerlingen reflecteren tijdens het proces.
- Leerlingen evalueren hun eigen product op het einde van het project

Via bericht op Smartschool:

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

- Alle leerlingen uit het project Wijze Wetters krijgen een enquête op het einde van het schooljaar in Google Forms
- Alle andere leerlingen uit de pool krijgen een enquête (dus ook wie een vak vooraf volgde, ...) in Google Forms
- Alle ouders van deze groep krijgen een enquête in Google Forms op het einde van het schooljaar.

Analyseren en bespreken van resultaten met coaches. Borgen en bijsturen: aanpassingen doen in aanpak; acties en doelen nieuwe werkjaar vooropstellen. Terugkoppeling van resultaten, doelen en acties op personeelsvergadering en op toonmoment van Wijze Wetters.

7. Referenties

Deci, L. E., Vallerand, J. R., Pelletier, G. L., & Ryan, M. R. (1991). Motivation and Education: The Self-determination Perspective. *Educational Psychologist*, 26(3&4), 325-346.
https://doi.org/10.1207/s15326985ep2603&4_6

Deci, L. E., & Ryan, M. R. (2000). The "What" and "Why" of Goal Pursuits: Human Needs and the Self-Determination of Behavior. *Psychological Inquiry*, 11(4), 227-268.

Reis, S.M., Burns, D.E., & Renzulli, J. S. (1992). *Curriculum compacting: The complete guide to modifying the regular curriculum for high-ability students*. Mansfield Center, CT: Creative Learning Press.

Renzulli, J. S. (1981). The Revolving-Door Model: A New Way of Identifying the Gifted. *Phi Delta Kappan*, 62(9). <https://eric.ed.gov/?id=EJ243892>

Renzulli, J. S., Smith, L. H., & Reis, S. M. (1982). Curriculum Compacting: An Essential Strategy for Working with Gifted Students. *The Elementary School Journal*, 82(3), 185–194. <https://doi.org/10.1086/461256>

Renzulli, J. S. & Reis, S. M. (1994). Research Related to the Schoolwide Enrichment Triad Model1. *Gifted Child Quarterly*, 38(1), 7–20. <https://doi.org/10.1177/001698629403800102>

Renzulli, J. S. (2005). *Equity, excellence, and economy in a system for identifying students in gifted education programs: A guidebook* (RM05208). Storrs: University of Connecticut, The National Research Center on the Gifted and Talented.

Pastoor De Vosstraat 19
2180 Ekeren
tel. 03 541 14 28
fax. 03 541 91 73

IBAN KA: BE69 0682 3286 3378
BIC KA: GKCCBEBB
IBAN MS: BE80 0682 3286 3277
BIC MS: GKCCBEBB

directie@ka-ekeren.be

Ryan, R. M. & Deci, E.L. (2017). Self-determination theory: basic psychological needs in motivation, development and wellness. New York: Guilford.

Soenens, B., Vansteenkiste, M., Boncquet, M., Sypré, S., Lavrijsen, J., Verschueren, K. (2021). De rol van motivatie in het presteren en welbevinden van cognitief begaafde leerlingen. In K. Verschueren, S. Sypré, E. Struyf, J. Lavrijsen, & M. Vansteenkiste (Eds.), *Ontwikkelen van cognitief Talent. Handboek voor onderwijsprofessionals*. (pp. 47-70). ACCO learn.

Vansteenkiste, M., Soenens, B., Sierens, E., & Lens, W. (2005). Hoe kunnen we leren en presteren bevorderen? Een autonomie-ondersteunend versus controlerend schoolklimaat. *Caleidoscoop*, 17, 18-25.

Vansteenkiste, M., Sierens, E., Soenens, B., & Lens, W. (2007). Willen, moeten en structuur: over het bevorderen van een optimaal leerproces. *BEGELEID ZELFSTANDIG LEREN*

Vansteenkiste, M. (2010). Hoe we kinderen en jongeren kunnen motiveren: toepassingen van de zelfdeterminatietheorie. *CALEIDOSCOOP (BRUSSEL)*, 22(1), 6–15.

Verachert, P., (2021). Compacten en verrijken voor cognitief begaafde leerlingen. In K. Verschueren, S. Sypré, E. Struyf, J. Lavrijsen, & M. Vansteenkiste (Eds.), *Ontwikkelen van cognitief Talent. Handboek voor onderwijsprofessionals*. (pp. 109-115). ACCO learn.

Verschueren, K., Lavrijsen, J., Sypré, S., Struyf, E., Vansteenkiste, M., Soenens, B. Donche, V., (2021). Cognitieve begaafdheid en talentontwikkeling: een hedendaagse visie. In K. Verschueren, S. Sypré, E. Struyf, J. Lavrijsen, & M. Vansteenkiste (Eds.), *Ontwikkelen van cognitief Talent. Handboek voor onderwijsprofessionals*. (pp. 15-31). ACCO learn.

Vansteenkiste, M., Simons, J., Lens, W., Soenens, B., Matos, L. (2005). Examining the motivational impact of intrinsic versus extrinsic goal framing and autonomy-supportive versus internally controlling communication style on early adolescents' academic achievement. *Child Development*, 76. (pp. 483-501). University of Leuven